

FREDNINGER I TRUNDHOLM

Trundholm Lokalkomite

Danmarks Naturfredningsforening

Fredede naturområder i Trundholm

Trundholm er ikke uden grund Danmarks største sommerhuskommune.

Her er smukke, kuperede landskaber, lyset er helt specielt på grund af de omkringliggende have, og den lange kystlinie giver mulighed for udstrakte sommerhusområder tæt på vandet. Kysterne veksler mellem bl.a. flotte klinter, dejlige sandstrande, skovstrækninger, enge og gamle fiskerlejer.

Takket være især naturbeskyttelsesloven er det ikke tilladt at ødelægge disse værdier ved uhensigtsmæssig bebyggelse og udryddelse af sjældne planter, dyr og fugle ved f.eks. dyrkning eller terrænændringer, men vil man virkelig bevare nogle unikke naturtyper for eftertiden, kan en bevaring sikres gennem en fredning.

Mange naturværdier er for altid gået tabt, men heldigvis har fremsynede borgere og for mange år tilbage også politikere været på forkant med udviklingen og sikret nogle af naturperlerne i kommunen.

I dag er ca. 5% af Danmarks areal fredet.

En fredningssag kan rejses af kommune, amt, stat eller Danmarks Naturfredningsforening, enkeltvis eller sammen.

Følgende oversigt omfatter kun **naturfredninger**. Fredede fortidsminder, bygninger og lignende er ikke medtaget.

Fredningerne

Skræntpartierne ved kysterne er blandt Trundholms første fredninger, og det drejer sig hovedsagelig om status quo fredninger:

1. **Ebbeløkke-skrænten**, fredet i flere omgange fra 1919 til 1965. Foruden skrænterne er et tilstødende landbrug og et nu offentligt område med P-plads ved Gl. Ebbeløkkevej fredet.
2. **Overby-skrænterne** ved Sejerøbugten, fredet i 1958.
3. **Yderby-skrænterne** ved Kattegat, fredet i 1959.

4. **Klintebjerg**, fredet i 1967, 31 ha. Man kan køre fra Klint ad Havnevej ind til det tidligere kalkbrud. Herfra kan man følge stier på "bjerget" eller gennem det bagvedliggende sommerhusområde. Man kan også følge de stenede strandvolde langs den stejle Kattegatskrænt og nyde udsigten til Hesselø og Sonnerup Skov.

Mellem Gl.Ebbeløkkevej og Oddenvej finder man en særlig fredning af landbohistorisk interesse, nemlig en tidligere fægang:

5. **Ebbeløkke Stræde**, fredet i 1934. Det blev oprindeligt brugt til fædrift fra Ebbeløkke by til overdrevsjorderne. Der er gærder på begge sider af det 650 m lange stræde.

På grund af den kraftige sommerhusvækst opstod der en risiko for bebyggelse i alle områder med en flot udsigt, og for at bevare nogle af de unikke steder for fremtiden, gennemførtes såkaldte udsigtsfredninger ved

6. **Lumsås**, sydvest for Oddenvej, fredet i 1947. På dette højtliggende sted er der en fantastisk udsigt fra Oddenvej.
7. **Omgivelser ved Lumsås Mølle**, rådighedsindskrænkning i 1959.
8. **Lumsåsen**, forskellige skræntpartier, fredet i 1962. De markante skrænter kan ses fra Kirkeåsvæjen.
9. **Solåsen**, fredet i 1962. Åsen strækker sig fra Ebbeløkke Stræde mod vest langs Oddenvej.

Ved Jyderup Skov finder man en

10. **Landskabsfredning** fra 1954. Det drejer sig om et helt landbrug, på hvis jord der findes en beskyttet sø og en beskyttet mose. Østre Skovvej gennemskærer det fredede område, hvor vejen drejer væk fra skoven.

Tre steder ved kysten er der ved fredning bevaret åndehuller i udbyggede sommerhusområder:

11. **Nyrup Strand**, fredet i 1967. Der er masser af P-plads ved strandområdet.
12. **Overby Lyng**, fredet i 1974. Det er svært at finde parkeringsmulighed tæt ved på de små sommerhusveje. Benyt evt. P-pladsen "Tjørneholmen" ved Oddenvej (rute 21). Herfra kan man cykle eller gå ad sommerhusveje til stranden og videre til Overby Lyng.

13. **Ellinge Lyng**, fredet i 1997. Tilkørsel fra Lyngvej ad Vibevej til P-pladsen. Området er på kun 8 ha, men man kan fra stierne i lyngområdet gå over broen til Korevlen og evt. tilbage via en anden bro - eller blot vandre langs kysten.
14. **Korevlen**, fredet i 1967. Den største fredning i Trundholm, 75 ha, omfattende selve Korevlen med sandstrand og klitter og de bagved liggende strandsøer og strandenge. Strandsøerne - lagunerne - er tæt bevoksede med rør og siv, og her er et rigt fugleliv. Området er en del af Sejerøbugtens EU-habitats- og fuglebeskyttelsesområde. Der er P-pladser flere steder ved Korevlen i det store sommerhusområde. Tilkørsel fra Lyngvej eller rute 21.

Senere udvidede man fredningen med 32 ha:

15. **Strand syd for Korevlen**, fredet i 1985. Hermed er kysten fredet fra Gudmindrup Lyng til Høve strand i Dragsholm kommune.

Fredninger i Danmark - et kort historisk overblik

I slutningen af 1700-tallet blev jordbrugsdriften intensiveret: Overdrev blev opdyrket, moser og enge drænet, flere tusinde fortidsminder og stengærder blev fjernet. Skove blev fældet, og husdyr holdt selvsåede træer nede. Naturen i skovene tænkte ingen på.

For at sikre landet træ i fremtiden vedtog man "Skovforordningen" i 1805. Herved indhegnedes et antal større skove, de såkaldte fredsskove.

Den første naturfredning fandt sted i 1844, da kong Christian 8. fredede Gammelmosen i Vangede. Grunden var udelukkende samfundsøkonomisk, da kongen ville sikre tørvemosen til produktion af tørv til brændsel.

Omkring 1890 foreslog et medlem af Folketinget at Fanø og andre øer blev "fristeder". I 1896 blev der gennemført fredninger i Ringkøbing Fjord og i 1903 købte staten Borris Hede.

"Udvalget for Naturfredning" stiftedes i 1905 af en gruppe naturvidenskabsfolk. De arbejdede for fredningssagen ud fra et videnskabeligt ønske om bevaring af forskellige landskabsformer, dyr, planter osv.

"Foreningen for Naturfredning", afdeling for Sjælland, Møen, Lolland-Falster og Bornholm stiftedes den 21. april 1911. Initiativtager var bl.a. Turistforeningen i Danmark, og formålet med foreningens arbejde var ikke kun fredning men muligheder for at sikre offentlighedens adgang til naturen.

Foreningen blev 14 år senere landsdækkende under navnet **Danmarks Naturfredningsforening.**